

ודווקא כשהן בתוקפן יש בהן סכנת נפשות, אבל כשקרובים להתרפא מהן, אין בהן סכנת נפשות, ואין לתת כחול בעין בשבת, להחיש את הרפואה, להאיר את העינים.

ולדעת חכמים, יום טוב שווה לשבת בדין זה, כשיש בהן סכנת נפשות, מותר לתת כחול בעין לרפואתן, וכשקרובים לריפוי, אין לתת בהן כחול בעין, כי נתינה זו הנאה בעלמא היא, להאיר עיניו, ולא הותרו מלאכות ביום טוב אלא לצורך אוכל נפש.

ולדעת רבי יהודה, יום טוב קל משבת בדין זה, וביום טוב מותר לתת כחול בעין גם כשהיא קרובה לריפוי, כי מכל מקום יש לו הנאה היום בהארת העיניים, וביום טוב הותרו המלאכות לכל הנאות היום.

עשיית צרכי חולה שאין בו סכנה בשבת

חולה שיש בו סכנה, מחללים עליו את השבת להצלת נפשו. וחולה שאין בו סכנה, אין ישראל מחללים עליו את השבת, אבל עושים צרכיו על ידי נוכרי.

שכך אמר עולא בריה דרב עילאי, כל צרכי חולה עושים על ידי נכרי בשבת, וכן אמר רב המנונא, כל דבר שאין בו סכנה, אומר לנכרי ועושה.

לכחול עינו של חולה שאין בו סכנה על ידי נוכרי בשבת

נתבאר, שכל שאין בדבר פיקוח נפש, אין לכחול את העין בשבת, לצורך זירוז הריפוי והארת העינים.

ואמנם לדעת אמימר, כל זה על ידי ישראל, אבל גם במקום שאין בו פיקוח נפש, מותר לתת לנוכרי לכחול את עינו של ישראל בשבת, כפי שנתבאר שכל צרכי חולה נעשים על ידי נוכרי בשבת.

ואמנם לדעת רב אשי ורב זביד, אין ללמוד מהדין המבואר לעיל, להתיר נתינת כחול בשבת על ידי נוכרי, לחולה שאין בו סכנה, כי לא הותר לעשות על ידי נוכרי אלא כשהנוכרי עושה הכל, אבל כשהוא כוחל את עינו של החולה, הדבר נגמר על ידי מצמוץ העין של החולה, ומאחר שהחולה שהוא ישראל מסייע לדבר, הרי זה אסור.

אולם אמימר אינו מסכים עימם, כי לדעתו מסייע אין בו ממש^א, ונחשב הדבר כולו

^א מי שאינו עושה מלאכה ממש, אלא מסייע מעט כי האי, ובלאו הוא מתעבדא, אין בו ממש. והכי אמר